

CURRICULUM LA MODULUL

”DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI PROIECTAREA CARIEREI”

Pentru instituțiile de învățământ profesional tehnic secundar și postsecundar

CHIȘINĂU, 2016

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA , str. Piața Marii Adunări Naționale 1, www.edu.md
CENTRUL PENTRU EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ ȘI ASISTENȚĂ ÎN AFACERI (CEDA), str. M. Eminescu 35; +373
22 885 425; oficiu@ceda.md; www.ceda.md

AGENȚIA PENTRU DEZVOLTARE DIN AUSTRIA (ADA), str. A. Mateevici 23 B, chisinau@ada.gv.at

Curriculum la modulul "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" a fost revizuit în cadrul proiectului "Reconceptualizarea orientării profesionale și consilierii în carieră", implementat de către Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri în parteneriat cu Ministerul Educației și susținut financiar de către Agenția pentru Dezvoltare din Austria.

Curriculumul a fost pilotat în 13 instituții de învățământ secundar general și profesional tehnic secundar în perioada 1 martie – 31 mai 2016. La definitivarea curriculumului s-au luat în considerație propunerile și sugestiile profesorilor și elevilor implicați în procesul de pilotare.

Ministerul Educației al Republicii Moldova a aprobat, prin ordinul 793 din 12.09.2016, Curriculumul la modulul revizuit "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" pentru implementare în toate instituțiile de învățământ profesional tehnic secundar și postsecundar începând cu anul de studii 2016-2017. Curriculumul la acest Modul este construit în așa fel încât, la necesitate, poate fi dezvoltat în curriculum pentru o nouă disciplină privind educația pentru carieră.

Echipa de lucru:

Silviu Gîncu, dr. ped., Ministerul Educației al Republicii Moldova
Sofia Șuleanschi, director CEDA
Lia Sclifos, dr. ped., manager al proiectului REVOCC, CEDA
Otilia Dandara, dr. hab., profesor universitar, prorector USM

PRELIMINARII

Fiecare dintre noi urcăm și coborâm trepte, traversăm etape care ne modelează dezvoltarea personală. În copilărie primele informații despre lumea înconjurătoare le primim în familie, apoi un rol important îi revine școlii, mediului social.

Formarea și educarea unor tineri, capabili să se adapteze rapid la o societate în schimbare, impune precizarea finalităților educaționale: care este necesarul de competențe pentru integrarea profesională și civică rapidă și cum corelează familia, școala și societatea intervențiile lor.

Într-o lume a schimbării, pentru o integrare socio-profesională de succes, oamenii trebuie sprijiniți să-și dezvolte competența de proiectare a carierei pe parcursul întregii vieți.

Formarea acestei competențe trebuie să înceapă cât mai timpuriu, pentru a-i ajuta pe tineri să ia primele decizii realiste privind cariera lor.

În acest context Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în anul 2003 Concepția privind orientarea, pregătirea și instruirea profesională a resurselor umane în care este stipulat că e necesar “să fie elaborate și puse în aplicare programe și activități special de informare, susținere psihologică, orientare, pregătire și integrare profesională a cetățenilor în corespundere cu particularitățile individuale ale personalității, cu necesitățile pieței muncii și cu schimbările social-economice continue, precum și măsuri de susținere a agenților economici pentru participarea lor la realizarea programelor respective” (cap III, art. 640)

În anul 2004 s-a decis ca orientarea profesională a elevilor să se realizeze în cadrul principalelor discipline de studii și disciplinei speciale “Educația tehnologică”.

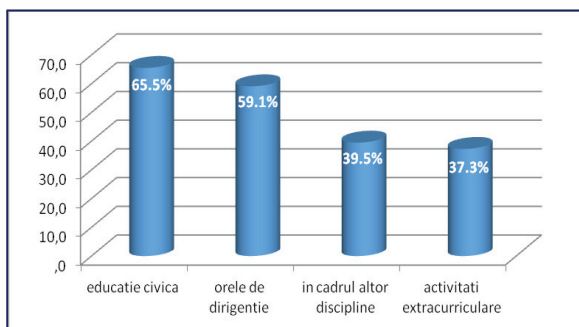
Începând cu anul școlar 2010-2011 a fost introdus cursul obligatoriu de “Educația civică” în care este un modul separat „Creșterea personală și orientarea în carieră” care se predă elevilor din anul I și II din școli profesionale și colegii. În cadrul acestui modul se realizează 6-8 ore de ghidare în carieră. Modulul se predă în lunile aprilie – mai și de multe ori profesorii nu reușesc să realizeze toate orele planificate, în special în grupele care sunt la stagii de practică.

În *Codul Educației*, aprobat în anul 2014, se pune un accent aparte pe crearea condițiilor de educație pentru carieră. În articolul 130 se stipulează despre necesitatea de a deschide Centre de ghidare și consiliere în carieră care ar avea misiunea de a susține elevii și studenții în procesul de proiectare a carierei, dar nu se spune nimic despre ghidarea în carieră a adulților, ceea ce ar accentua caracterul permanent al acestui proces.

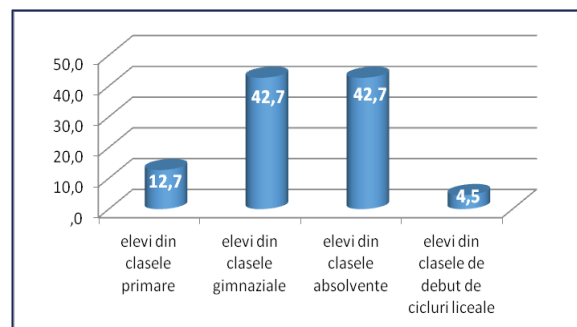
„Centrele de ghidare și consiliere în carieră pot fi înființate de autoritățile administrației publice locale, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, instituțiile de învățământ, organizațiile nonguvernamentale, precum și de alți prestatori de astfel de servicii privați”, dar nu este indicată clar structura rețelei, conlucrarea dintre centre și subordonarea.

Evident că prin *Codul Educației*, ghidarea în carieră este stipulată ca și preocupare în contextul realizării educației în Republica Moldova, dar nu oferă o claritate cu referire la pozițiile conceptuale: structura sistemului de instituții implicate în ghidarea carierei și resursele umane implicate în proces.

Pentru a cunoaște situația la zi în domeniul educație pentru carieră, în perioada noiembrie-martie 2015, Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri, în cadrul proiectului REVOCC, finanțat de Agenția pentru Dezvoltare din Austria, a realizat un studiu care a avut drept scop identificarea situației reale privind educația pentru carieră. Studiul a pus în evidență disciplinele în cadrul cărora se realizează procesul de ghidare/proiectare a carierei.

Disciplinele care abordează subiectul proiectarea carierei

Elevii cu care se discută despre proiectarea carierei

Este interesant faptul că domeniul ghidării/proiectării carierei este abordat mai mult cu elevii claselor gimnaziale și claselor absolvente și mai puțin cu elevii din clasele X-XI și elevii școlilor profesionale. Aceste activități ar trebui să aibă un caracter continuu și foarte bine planificat. În afară de aceasta elevilor din școlile profesionale și colegii li se propuneau, în cadrul disciplinei educație civică, aceleași conținuturi ca și celor din licee, ceea ce nu este corect deoarece acești tineri trebuie sprijiniți să identifice opțiuni de dezvoltare a carierei în domeniul deja ales.

Un rol important în proiectarea carierei îl au instrumentele de marketing personal. În acest context este interesant faptul că 73,8% din elevii din clasele gimnaziale au un CV, iar din clasele liceale doar 50,7%. Și mai mic este procentul elevilor din școlile profesionale care au elaborat un CV - 43,4%. Elevii susțin că au nevoie de sprijinul cadrelor didactice în acest proces, dar din păcate, doar 29% din cadrele didactice le ajuta să elaboreze un CV. Situația poate fi explicată prin necesitatea de formare a cadrelor didactice în domeniu, necesitate conștientizată de către 43,3% dintre ele.

Studiul a remarcat și faptul că pentru a avea o carieră de succes elevii ar avea nevoie de pregătire pentru carieră, voință, abilități de proiectare a carierei, educație, încredere în sine etc.

Pornind de la aceste premise considerăm oportună sprijinirea cadrelor didactice în organizarea activităților de ghidare în carieră oferite elevilor și acest sprijin s-ar materializa în următoarele acțiuni:

- implicarea profesorilor în programe specializate de formare în domeniu
- diversificarea metodelor de formare utilizate
- actualizarea materialelor educaționale aplicate
- producerea materialelor educaționale noi
- colaborarea cu Agențiile pentru Ocuparea Forței de Muncă etc.

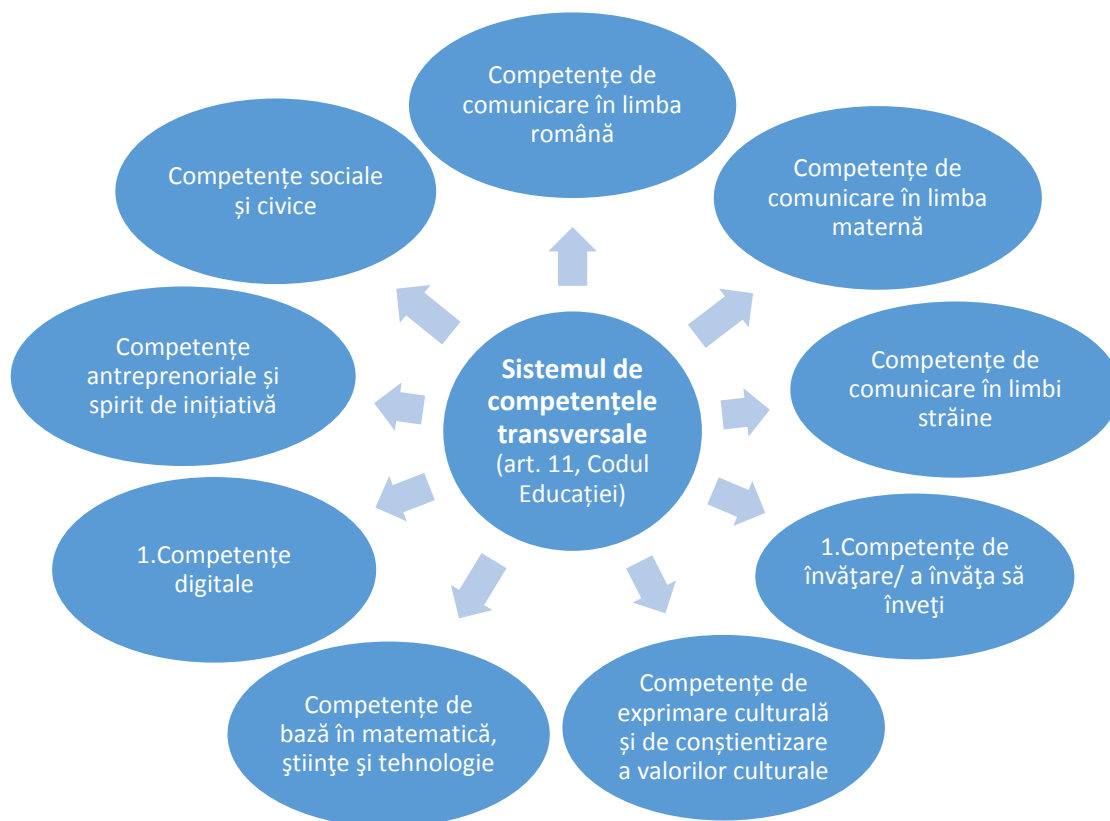
Studiul realizat denotă că în prezent educația civică este o disciplină necesară, utilă, este disciplina școlară care, cel mai mult asigură interdisciplinaritatea, transdisciplinaritatea și transferul de acțiuni spre alte grupuri sociale (familie, școală sau comunității locale), apreciate în condițiile actuale ca și parteneri educaționali importanți, dar în școlile profesionale este necesar un curs separat la subiectul *Educație pentru carieră*, curs care ar pune în valoare oportunități de dezvoltare a carierei în domeniul ales precum și opțiuni pentru trasee educaționale și profesionale paralele.

În ce privește ghidarea în carieră, considerăm că din multitudinea de competențe transversale transdisciplinare pot fi selectate cele care au conexiune mai profundă cu acest conținut educațional. Astfel, componenta care vizează dezvoltarea personală și ghidarea în carieră nu are acoperirea necesară pentru a putea forma cu adevărat competențele necesare educației pentru carieră.

Ca rezultat al studierii unor bune practici, scopul major al ghidării în carieră este de a pregăti elevii să își asume responsabilitatea pentru prezentul și viitorul lor. Elevii trebuie formați ca să poată valorifica oportunitățile legate de carieră, precum și de a se adapta/ajusta ușor realității, reieșind din schimbările rapide ce vizează contextul național, local sau internațional. Prin recunoașterea și identificarea propriilor abilități, atitudini, interese și necesități individuale, și modul în care acestea sunt racordate la lumea muncii, elevii dobândesc competențele necesare pentru viața de adult.

COMPETENȚELE DEZVOLTATE

Constatăm că reforma sistemului educațional a dus la schimbarea modelelor tradiționale cu unele dinamice și flexibile, participative, adaptabile la transformările vieții, care generează o nouă abordare a strategiilor didactice, orientându-le spre formarea competențelor. În articolul 11 din Codul Educației sunt stipulate cele 9 competențe transversale.

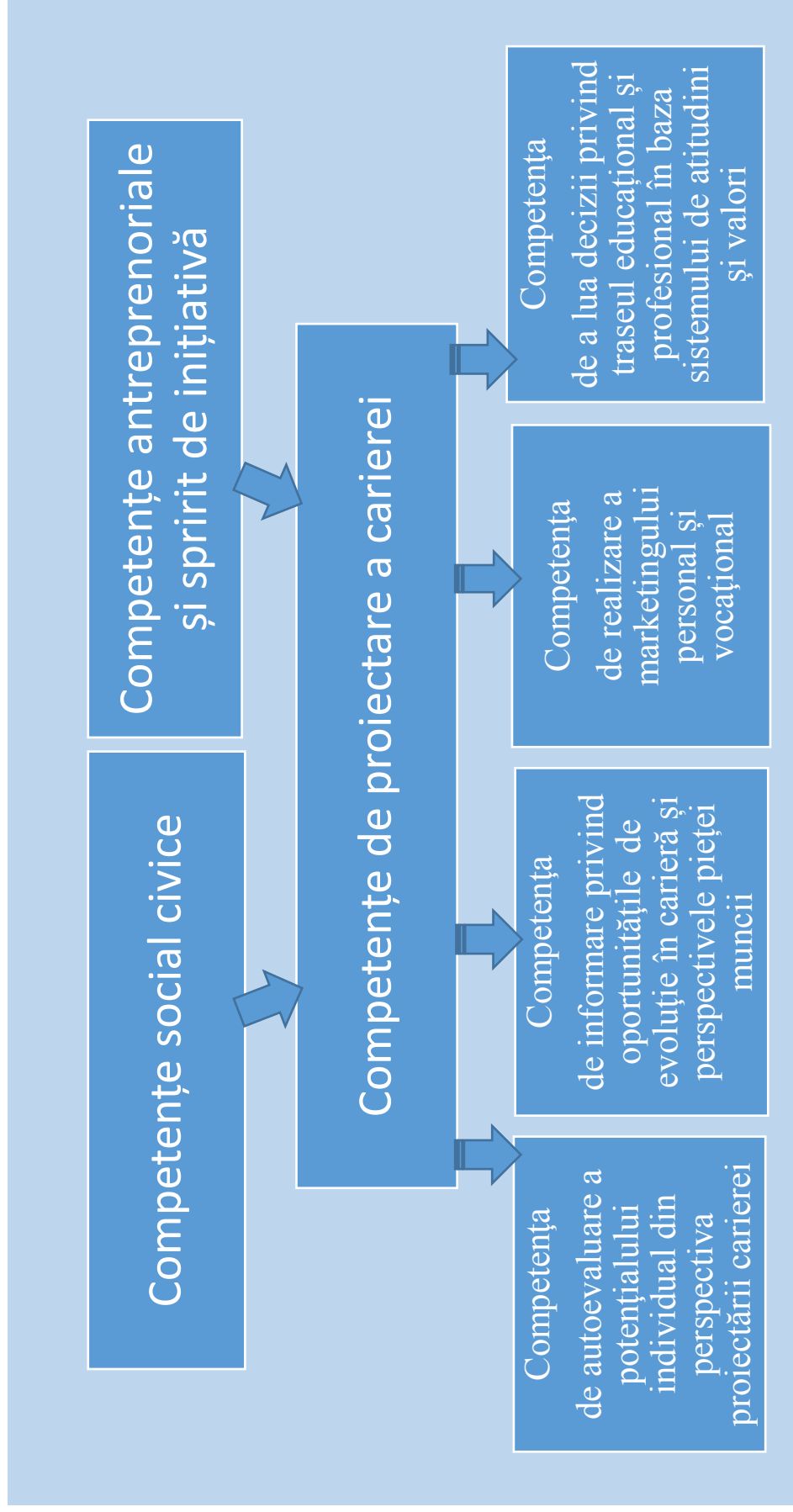
Modulul "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" contribuie la dezvoltarea următoarelor competențe:

- Competențe sociale și civice
- Competențe de comunicare în limba maternă
- Competențe de învățare/de a învăța să înveți
- Competențe antreprenoriale și spirit de inițiativă

Evident că accentul cel mai mare cade pe competențele social civice, antreprenoriale și a spiritului de inițiativă. Din aceste competențe transversale derivă competența de bază la Modulul "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" – *Competența de proiectare a carierei*.

Competența de proiectare a carierei poate fi dezvoltată printr-un sistem de competențe specifice care țin de autocunoașterea și dezvoltarea personală, informare, marketing vocațional și luarea deciziilor, aceștia fiind cei patru piloni de bază în educația pentru carieră. În schema ce urmează prezentăm sistemul de derivare a competențelor specifice ce contribuie la dezvoltarea competenței de proiectare a carierei.

Sistemul de derivare a competențelor specifice care contribuie la dezvoltarea competenței de proiectare a carierei

CONȚINUTURILE RECOMANDATE

NB! Conținuturile recomandate au fost selectate pentru a ne asigura că dezvoltăm competența de proiectare a carierei și competențele specifice care derivă din ea.

Nr	Conținuturi	Nr de ore contact direct	Nr de ore contact indirect
1	Rolul carierei în viața mea	2	6
2	Cunoașterea propriului potențial și proiectarea carierei	2	6
3	Oportunități pentru cariera mea	2	6
4	Surse de informare în planificarea carierei	2	6
5	Luarea deciziilor pentru carieră	2	6
6	Drepturile și responsabilitățile angajatului. Contractul individual de muncă	2	6
7	Cum îmi caut un loc de muncă	2	6
8	Comunicarea cu angajatorul	2	6
9	Resursele personale și succesul în carieră	2	6
10	Sunt competent pentru a lua decizii de carieră	2	6
11-12	Proiectul meu de carieră	4	6
	Total ore	24	66
		90 (3 credite)	

SUGESTII METODOLOGICE

Pentru determinarea aspectelor metodologice a fost elaborat un concept privind dezvoltarea competenței de proiectare a carierei în instituțiile de învățământ prin intermediul disciplinei Educație civică și a orelor de dirigenție. În cadrul disciplinei Educația civică a fost revizuit modulul ”Dezvoltarea personală și proiectarea carierei” pentru anul I și II. Fiecare modul era constituit din 8 ore și finaliza cu un proiect de carieră elaborat de către elevi. În rezultatul pilotării modulelor, la decizia Ministerului Educației, materialele elaborate au fost redactate într-un singur modul, aprobat prin ordin, care poate fi predat în cadrul disciplinei educație civică sau separat.

Important este că și orele de dirigenție la acest modul au fost revizuite din perspectiva unei resurse suplimentare de extindere a temelor abordate. Și în cadrul orelor de dirigenție se va lucra la dezvoltarea acestor 4 competențe specifice și în final la formarea competenței de proiectare a carierei. La dirigenție elevii vor vizita diferiți agenți economici, se vor întâlni cu persoane de succes din diferite domenii, pregătindu-se de luarea deciziilor informate privind dezvoltarea personală și cariera lor. Astfel va fi creat un parteneriat eficient dintre profesorii care predau modulul și diriginți.

Este cunoscut faptul că „un lucru bine făcut este rezultatul unui proiect bine gândit”. Cadrul de învățare și gândire Evocare/Realizarea sensului/ Reflecție/ Extindere (ERRE), concretizat prin sarcini care monitorizează aplicarea lui, este un cadru metodologic eficient în procesul de formare a competențelor.

La etapa de **Evocare** este creat contextul în care *elevul își amintește ce știe despre subiectul abordat*, începe să se gândească la subiect. Prin urmare elevii vor realiza sarcini de tipul Implică-te. De exemplu elevii pot fi rugați să comenteze afirmația lui Michelangelo Buonarroti „Găsește un serviciu care să-ți placă și vei adăuga 5 zile fiecărei săptămâni”, să identifice mesajul lui. Discutând în perechi și în grup, *implicându-se și comunicând* elevii se sprijină și se completează reciproc, conturând scheme cognitive și experiențe comune, exteriorizând *condițiile prelabile necesare* pentru a discuta despre

importanța deciziei de carieră și responsabilitatea pentru ea. Durabilitatea înțelegerii depinde de procesul de *corelare a informațiilor noi cu achizițiile anterioare*, de aceea un alt aspect al evocării este *motivarea* pentru explorarea subiectului și *stabilirea scopului propriu* în această investigație. Pornind de la premisa că una din condițiile formării competențelor este disponibilitatea de a acționa, evocarea este resursa incontestabilă pentru crearea acestei condiții.

A doua etapă este **Realizarea Sensului**. La această etapă, cel care învață vine în *contact cu informația nouă*. Sarcina principală este de a *menține implicarea și interesul*, stabilite la Evocare, de a acoperi noi domenii de cunoaștere, de a încuraja *analiza critică, analiza comparativă și sinteza* – aspecte foarte utile în formarea competențelor. Astfel la etapa respectivă, elevii vor avea sarcini ce țin de **Informează-te!** (prin lectură, ascultare activă) și sarcini ce țin de reproducerea, traducerea, interpretarea, aplicarea, analiza materialului nou, adică **Procesează informația!**. Elevilor li se pune la dispoziție un text, esența căruia este că munca adevărată, practică din pasiune oferă nu doar recompense în bani, dar recompense interioare, care sunt mult mai importante decât banii. A te simți util, a servi cu tot sufletul, cu dedicare îți dă o stare de satisfacție mult mai mare decât cea, pe care ți-o dau banii, câștigați prin muncă. Atunci când începi să muncești pentru un scop, fără să te gândești la banii pe care îi vei câștiga, rezultatul muncii este succesul și realizarea profesională. Astfel se completează, se modifică schema cognitivă inițială a elevului, dar pentru a crea legături durabile în interiorul ei, trebuie construit *contextul necesar pentru metacogniție*.

Acest obiectiv poate fi realizat la **Reflecție**, când elevii își *consolidează cunoștințele noi* și își *restructurează activ schema cognitivă inițială*, pentru a *include în ea noi concepte*. La etapa Reflecție elevilor li se propun sarcini de tipul **Comunică și decide!** (în unele situații, în funcție de sarcina didactică, acest pas este aplicabil și la etapa de Realizare a sensului) și sarcini de tipul **Apreciază!** (exprimă-ți atitudinea). Elevilor li se propune să identifice trei argumente în susținerea ideii, că munca practică, trebuie să fie cea aleasă din vocație. În baza textului analizat la realizarea sensului ei comunică și își exprimă ideile, viziunile lor. În cazul când procesul de învățare finisează aici, există riscul ca modelul comportamental neexercitat și în alte situații, simulate și/sau autentice, să fie uitat, să nu devină un comportament firesc în alte contexte.

Pentru a minimaliza acest risc, se propune etapa **Extindere**. Dacă la Reflecție s-a conturat sistemul de cunoștințe, abilități și atitudini, pentru a definitiva ciclul firesc de formare a competențelor, la etapa Extindere este nevoie de a le *aplica în diferite situații de integrare*. Astfel corelarea dintre teorie și practică devine evidentă. Elevii aplică cele însușite la ore în *situații de integrare simulate și/sau autentice*. În așa fel se creează un context pentru *simularea, exersarea competențelor*, sarcini care pun elevii în situația de a acționa, a ieși din cadrul clasei, al orei, al școlii în comunitate, la o întreprindere, în atelierul pentru practică etc., aplicând sarcini de tipul **Acționează!** De exemplu, elevii pot realiza o mică investigație, discutând cu părinții, rudele, vecinii (4-5 persoane) despre ocupațiile lor, despre munca pe care o fac, despre gradul de satisfacție, salariul primit etc. În baza informației colectate ei prezintă un rezumat și discută cu colegii despre rezultate.

Trecerea de la cunoștințe la competențe determină o schimbare de accent: de la expunere, reproducere, la învățare prin acțiune, experiență, prin practică, de la transmiterea și memorarea informațiilor la formarea de competențe. Rolul profesorului este de a crea situații de învățare, în cadrul cărora elevul să-și conștientizeze demersurile de învățare, rezultatele, neajunsurile și să-și perfecționeze continuu activitățile. Planificată astfel, învățarea capătă sens, sporește motivația elevului pentru învățare și orele de educație civică îl ajută să-și dezvolte competența de proiectare a carierei, competență necesară pe parcursul întregii vieți.

SUGESTII DE EVALUARE

Evaluarea este parte indispensabilă a procesului de învățare. La modulul "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" accentul este pus pe evaluarea autentică. La fiecare lecție elevilor li se propune câte un MESAJ din care rezultă diferite sarcini, inclusiv sarcini care finalizează cu un produs în cadrul

rubricii **ACȚIONEAZĂ!**. Ulterior, aceste produse sunt evaluate sau autoevaluate și păstrate în **PORTOFOLIUL PERSONAL**.

Un element important al portofoliului elevului este **PROIECTUL DE CARIERĂ** elaborat pe parcurs și prezentat la ultimele lecții din modul în baza celor realizate în cadrul orelor și acasă. Prin portofoliul ținut elevul poate urmări evoluția intereselor profesionale, își asumă responsabilitate pentru acțiunile realizate și însușește un set de instrumente care îl ajută în luarea deciziilor privind dezvoltarea carierei de muncă sau planifică continuarea traseului educațional după finalizarea instituției de învățământ.

Concretizări privind evaluarea în cadrul modului ”Dezvoltarea personală și proiectarea carierei”

Nr	Mesaje cheie	Sarcini propuse
1	<i>În orice domeniu de activitate profesională, prin orice tip de muncă calificată, poți să faci o carieră</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Identifică o persoană, care a făcut o carieră în domeniul profesional pe care l-ai ales tu. • Realizează cu el un mini interviu (adresează-i 3-4 întrebări) și stabilește cauzele succesului profesional.
2	<i>Elaborez o Hartă a propriului traseu profesional, în care cele mai importante „stații” ale carierei sunt în concordanță cu aptitudinile, aspirațiile și scopurile identificate</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborează o Fișă a intereselor, aptitudinilor și valorilor profesionale, în baza jurnalului reflexiv, a analizei SWOT, a testului realizat. – Discută rezultatele obținute cu profesorul, dirigintele și membrii familiei. – Elaborează, pe o foaie A3 sau A4, o Hartă a propriului traseu profesional, în care cele mai importante „stații” ale carierei tale să fie în concordanță cu aptitudinile, aspirațiile și scopurile identificate.
3	<i>Mă documentez activ pentru a proiecta un traseu educațional și profesional pe parcursul anilor de studii</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborează Fișa de documentare, care te va ajuta să-ți proiectezi un traseu educațional pe parcursul anilor de studii. <p>Discută cu profesorii și colegii mai mari și identifică:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ce obiecte de cultură generală și ce teme/subiecte te vor ajuta să devii un bun specialist în domeniul ales? – Ce discipline/module de specialitate îți vor forma competențele necesare pentru o bună angajare în câmpul muncii ? – Ce discipline opționale îți vor consolida pregătirea profesională? – Ce activități extracurriculare îți vor dezvolta capacitățile și competențele de care ai nevoie pentru a obține profesia dorită? <ul style="list-style-type: none"> • Realizează, printr-un proiect de grup, un studiu al sectorului pieței muncii în care se încadrează profesia la care aspiri. <p>Cercetează problema funcționării acestui sector al pieței muncii, răspunzând la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Există pe acest sector al pieței muncii un dezechilibru cantitativ? – Dezechilibrul cantitativ este influențat de suprasolicitarea sau subsolicitarea locurilor de muncă? – Există un dezechilibru structural?

		<ul style="list-style-type: none"> – Care este cauza dezechilibrului structural: pregătirea insuficientă, necalitativă a specialiștilor sau condițiile nesatisfăcătoare de muncă oferite de către angajator? • În procesul cercetării, consultă Anuarul statistic pentru ultimii cinci ani și site –ul ANOFM, discută cu partenerii economici ai școlii profesionale. • Apreciază care sunt șansele de angajare pe segmentul muncii la care aspiți. • Ce trebuie să faci pentru ca șansele tale de angajare să crească?
4	<i>Succesul dezvoltării mele profesionale și evoluției în carieră este influențat inclusiv de calitatea utilizării surselor de informare</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizează informația on-line, pentru a identifica un loc de muncă <ul style="list-style-type: none"> – Selectează de pe site www.Moldovajob.md. și din ziarul <i>Makler</i>, 2-3 anunțuri despre ofertele de angajare. – Analizează conținutul anunțurilor și determină cât de reală este angajarea în baza ofertei prezentate. • Scrie un anunț de angajare <ul style="list-style-type: none"> – Structurează anunțul de angajare în baza elementelor enunțate în text. – Identifică sursa media în care vei plasa anunțul. – Argumentează decizia. • Completează-ți profilul tău de pe rețelele de socializare cu punctele tale forte pe care ar merita să le vadă posibilul angajator ce îți va vizita pagina.
5	<i>Este important să pot lua o decizie informată pentru a elabora un proiect de dezvoltare a carierei</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Exersează luarea unei decizii: <ul style="list-style-type: none"> – identifică o situație care trebuie rezolvată; – determină alternativele de care dispui; – valorifică aceste alternative; – formulează decizia; – întocmește planul de acțiuni. • Analizează Fișa de documentare și Harta traseului profesional și elaborează un proiect de carieră pentru următorii 5 ani care ar include următoarele componente: <ul style="list-style-type: none"> - Obiective - Acțiuni - Termeni de realizare - Factori care facilitează realizarea obiectivelor - Factori care pot împiedica realizarea obiectivelor
6	<i>Contractul individual de muncă legiferează drepturile și responsabilitățile mele, minimalizând posibilele riscuri</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborează Fișa informațională, în care să indici particularitățile și condițiile de realizare a meseriei alese, precum și drepturile și obligațiile în calitate de angajat. • Identifică un caz când o persoană pe care o cunoști a prestat anumite munci în țară, fără a avea contract individual de muncă. <ul style="list-style-type: none"> – Care au fost consecințele lipsei contractului individual de muncă? – Care au fost riscurile unei astfel de situații? • Identifică o persoană cunoscută care a prestat munci peste hotare, fără a avea contract de muncă. <ul style="list-style-type: none"> – Care au fost consecințele lipsei contractului individual de

		<p>muncă?</p> <p>– Care au fost riscurile unei astfel de situații?</p>						
7	<i>Instrumentele de marketing personal sunt foarte importante în căutarea unui loc de muncă</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborează un CV, utilizând modelul Europass. • Elaborează o scrisoare de motivare, adresată angajatorului la care dorești să te angajezi după finalizarea studiilor. 						
8	<i>Cunosc tehnici și metode de comunicare, interacțiune cu angajatorii, mă pot documenta sporind, astfel, șansele mele de angajare</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Alege compania la care ai dori să te angajezi după absolvirea școlii profesionale și răspunde la întrebările de mai jos: <ul style="list-style-type: none"> – Cum mă documentez (ce știu despre companie, ce știu despre slujbă, ce știu despre intervievator și procesul de selecție)? – Care sunt atuurile mele în fața celorlalți candidați care să îmi sprijine solicitarea? – Care sunt realizările mele ce prezintă interes pentru intervievatori? – Care sunt întrebările posibile, pe care să le pun intervievatorului? – Ce impresie doresc să las angajatorului? • Scrie o scrisoare de mulțumire, ținând cont de recomandările di text. 						
9	<i>Cunosc beneficiile și apreciez rolul inteligenței emoționale în gestionarea stresului și asigurarea succesului profesional</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Completează tabelul constituit din 3 rubrici: <ol style="list-style-type: none"> 1. Identifică situații din viața ta când ai fost nesigur și ai trăit emoții negative 2. Cum ai procedat ca să le depășești? 3. Cum ai proceda acum? • Formulează, pentru o persoană cunoscută, 4-5 recomandări, care crezi că o vor ajuta să depășească nesiguranța și trăirile interioare negative, sporindu-i astfel șansele de dezvoltare profesională și evoluție în carieră. • Discută cu o persoană de încredere, care s-a realizat în plan profesional, despre stimulii motivaționali, care contează pentru succesul în carieră. Introduce corecții sau completează lista ta de stimuli. 						
10	<i>Vreau să am o carieră de succes și întreprind pași concreți pentru a o planifica corect, interesant și plăcut</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborează în baza portofoliului un proiect de dezvoltare a carierei • Pregătește proiectul de dezvoltare a carierei pentru prezentare <table border="1" data-bbox="523 1541 1449 1953"> <thead> <tr> <th>Activitatea</th> <th>Perioada de realizare</th> <th>Rezultatul așteptat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Colectarea informației despre persoane cu rezultate recunoscute în profesia dorită</td> <td>2 luni</td> <td>Lista a cel puțin 5 persoane. Eu pot să explic în baza exemplilor persoanelor studiate ce competențe sunt necesare, ce dificultăți pot apărea în profesia dată</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> • Identifică cel puțin 3 activități pe care poți să le realizezi în timp de 3 luni cu scopul de a dezvolta cariera profesională și plasează-o în tabel după modelul dat: 	Activitatea	Perioada de realizare	Rezultatul așteptat	Colectarea informației despre persoane cu rezultate recunoscute în profesia dorită	2 luni	Lista a cel puțin 5 persoane. Eu pot să explic în baza exemplilor persoanelor studiate ce competențe sunt necesare, ce dificultăți pot apărea în profesia dată
Activitatea	Perioada de realizare	Rezultatul așteptat						
Colectarea informației despre persoane cu rezultate recunoscute în profesia dorită	2 luni	Lista a cel puțin 5 persoane. Eu pot să explic în baza exemplilor persoanelor studiate ce competențe sunt necesare, ce dificultăți pot apărea în profesia dată						

		<ul style="list-style-type: none"> • Prezintă colegilor proiectul tău de carieră • Meditează asupra exercițiului de prezentare a Proiectului de carieră și în caiet notează impresiile și concluziile, continuând propozițiile: <ul style="list-style-type: none"> – În cadrul prezentării m-am simțit (descrie emoțiile tale)..... – Și eu, și evaluatorii mei considerăm că mi-a reușit foarte bine (descrie momentele forte ale prezentării menționate de colegii de grup)..... – Evaluatorii au spus că pot îmbunătăți (descrie laconic sugestiile evaluatorilor)..... – Din acest exercițiu am învățat (descrie concluziile tale despre experiența acumulată)..... <p>Pentru a realiza Proiectul meu de carieră, timp de 3 luni voi întreprinde următoarele acțiuni (descrie acțiunile concrete pe care le vei întreprinde).....</p>
--	--	--

RESURSE BIBLIOGRAFICE

1. Băban, A. *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, 2009.
2. Birkenbihl V., *Antrenamentul comunicării sau arta de a ne înțelege*, Editura Gemma Press, București, 1997.
3. Bocoș, M., *Instruire interactivă*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2002.
4. Cartaleanu, T.; Cosovan, O.; Goraș-Postică, V.; Lîsenco, S.; Sclifos, L., *Formarea competențelor prin strategii didactice interactive*, Centrul Educațional PRO DIDACTICA, Chișinău, 2008.
5. Călineci, M. *Cunoașterea elevului*, Ed. a 2-a, rev. Educația 2000+, București, 2009.
6. Chicu V (coord.), *Formarea continuă a cadrelor didactice în contextul educației centrate pe cel ce învață*, CEP USM, Chișinău, 2010.
7. Chircă, S., Andrei, D., Ciuce, C. *Aplicații practice ale psihologiei organizaționale*, 2009.
8. *Consilierea și orientarea în carieră – ghid pentru studenți și absolvenți*. Universitatea Politehnică din București, Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră, 2008.
9. Cosmovici A., Iacob L., *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1999.
10. Cristea G., *Managementul lecției*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
11. Cuceș, C., *Pedagogie*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2006.
12. Dalat, Y. *Ghidul reușitei tale profesionale*, Editura Polirom, Iași, 2003.
13. Dandara O., *Ghidarea și proiectarea carierei în contextul educației permanente*. Chișinău: CEP USM, 2012.
14. Dandara, O., Mija, V. *Proiectarea carierei și ghidarea în carieră : Suport metodologic pentru elevii și cadrele didactice din învățământul secundar vocațional-tehnic*. CEP USM, Chișinău, 2014.
15. Jigău, M. *Consilierea carierei. Compendiu de metode și tehnici*. Editura SIGMA, București, 2007.
16. Joiță E., *Management educațional*, Polirom, Iași, 2000.
17. Gheorghe, A., Mățan, I., Maștei, M. *Dirigenția și consilierea. Ghid metodologic*. Editura Alexandru Gheorghe, Craiova, 2004.

18. *Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta liceală* (la diferite discipline), Ministerul Educației al Republicii Moldova, Proiectul “Educație de calitate în mediul rural din Republica Moldova”, Ed. Cartier, Chișinău, 2010.
19. Goleman D., *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București, 2001.
20. Colwell, P. *Cheia succesului*, Editura Polirom, Iași, 2003.
21. Gulei, M-E., Serea, A. *Orientarea și consilierea în carieră: ghidul profesorului*. Editura Spiru Haret, Iași, 2011.
22. Gulei, M-E., Serea, A. *Orientarea și consilierea în carieră: manualul elevului*. Editura Spiru Haret, Iași, 2011.
23. Guțu Vl. (coord.), *Educația centrată pe cel ce învață*. Ghid metodologic, CEP USM, Chișinău, 2009.
24. Guțu Vl. (coord.), *Psihopedagogia centrată pe copil*, CEP USM, Chișinău, 2008.
25. Ionescu, M. *Demersuri creative în predare și învățare*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000.
26. Ionescu M., Radu I., *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001.
27. Iucu, R. *Managementul și gestiunea clasei de elevi*, Polirom, Iași, 2000.
28. Lemeni, G., Axente, A. *Consiliere și Orientare. Ghid de educație pentru carieră. Activități pentru clasele IX-XII/SAM*, 2004.
29. Lemeni, G., Miclea, M. *Consiliere și Orientare. Ghid de educație pentru carieră*, 2010.
30. Minder, M., *Didactica funcțională*. Obiective, strategii, evaluare, Ed. Cartier, București, 2003.
31. Măgurianu, L. A., Azoitei, N. D. *Un ghid mic pentru o carieră mare*. ediția a II-a revizuită, Asociația Alternative Sociale, Iași, 2006.
32. Nicu, A. *Strategii de formare a gândirii critice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
33. Salomia, E., Marcinschi, M. *Ghidul carierei mele*. București: Centrul Educația 2000+, 2002.
34. Schaffer, R. *Introducere în psihologia copilului*, 2010.
35. Scifos L., Goraș-Postică V.ș.a., *O competență-cheie: a învăța să înveți*. Ghid metodologic, Chișinău, C. E.PRO DIDACTICA, 2010.
36. Succesul profesional: ghidul profesorului și al consultantului voluntar/ Junior Achievement Romania, București, 2012.
37. Papuc, I., Albu, M., Jurcău, N. *Procesul decizional managerial în sfera educațională*, 2011.
38. Pease A., Garner A., *Limbajul vorbirii-arta conversației*. Editura Polimark, București, 1994.
39. Temple, Ch.; Steele, J.L.; Meredith, K.S., *Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice*. Centrul Educațional PRO DIDACTICA, Chișinău, 2003.
40. Tomșa Gh., *Consilierea și orientarea în școală*. Casa de Editură Viața Românească, București, 1999.
41. Ghica, Vasile (1998). *Ghid de consiliere și orientare școlară pentru orele de dirigiență*, Iași: Polirom.